

	Назив предмета:	Историја писма, књиге и библиотека		
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Број ECTS кредита	Фонд часова
	изборни	3	3	2+1

Студијски програми за које се организује: Сви студијски програми	
Условљеност другим предметима: Нема	
Циљеви изучавања предмета: Упознати студенте са основним појмовима који се односе на историју писма, књиге и штампарства, те најзначајнијим свјетским и националним библиотекама, њиховим специфичностима и фондовима. Исходи учења: Студенти ће усвојити најзначајније информације, податке и термине који се односе на историју писма, књиге и библиотека. Разумјеће значај историјског и културног контекста за настанак писма и књиге, односно за врсте и типологију библиотека. Упознаће се са најзначајнијим свјетским библиотекама, њиховом архитектуром и фондовима, као и специфичним збиркама, старим и ријетким књигама. Биће у стању да дискутују о значају књиге у историји, али и у информационом друштву. Разумјеће важност цивилизацијског културног наслеђа у домену писма, књиге и библиотека и механизма очувања и заштите.	
Име и презиме наставника и сарадника: Проф. др Јеленка Пандуревић	
Методе наставе и савладавања градива: Приступ подразумева предавања, самостални рад студената, те аудио и визуелне презентације.	
Садржај предмета:	
Припремна недјеља	Припрема и упис семестра
I недјеља	Претече писма. Материјали и оруђа за писање.
II недјеља	Етапе у развоју писма (сликовно, појмовно, слоговно/силабичко, фонетско писмо).
III недјеља	Хронологија настанка писма. Винчанско писмо.
IV недјеља	Епиграфика. Латинска палеографија. Словенска палеографија.
V недјеља	Специјална писма. Стенографија. Брајево писмо. Морзеова азбука. Типографска писма
VI недјеља	Рукописна књига. Заставице, минијатуре, рубрике, иницијали. Илуминације. Скрипторијуми.
VII недјеља	Кодекс. Ex libris.
VIII недјеља	Штампана књига. Ксилографија, литографија, бакорез.
IX недјеља	Гутембергова штампарија. Инкунабуле. Старе српске штампарије. Српско штампарство у 18. и 19. вијеку.
X недјеља	Колоквијум
XI недјеља	Библиотеке старог свијета. Александријска библиотека. Библиотека у Пергаму. Римске библиотеке (Октавиана, Палатина, Улпија). Црквене и манастирске библиотеке.
XII недјеља	Хиландарска библиотека. Патријаршијска библиотека у Београду.
XIII недјеља	Дворске, јавне и универзитетске библиотеке.
XIV недјеља	Арапске библиотеке. Библиотеке у Италији (Лоренцијана, Ватикана, Ангелика, Амброзијана, Брера, Централна национална библиотека Италије), Ескоријал, Библиотеке у Француској (Национална библиотека Француске, Арсенала, Мазарена, Сорбона, Библиотека Париског универзитета и др.) Бодлејана, Библиотека Британског музеја, њемачке библиотеке, Конгресна библиотека у Вашингтону, библиотеке у Русији, и др.
XV недјеља	Српске библиотеке. Народна библиотека Србије, Библиотека САНУ, Библиотека Матице српске, Универзитетска библиотека. Библиотеке у Босни и Херцеговини. Народна и универзитетска библиотека Републике Српске.
Оптерећење студента на предмету:	
<u>Недјељно</u> 2 часа предавања и 1 час вјежби	<u>У семестру</u> 30 часова предавања и 15 часова вјежби
Студенти су обавезни да похађају наставу и вјежбе, израде и презентују семинарски рад користећи основну и допунску литературу,	

Литература:

Основни уџбеник:

Јеленка Пандуревић, Маја Анђелковић, Кратка историја писма, књиге и библиотека, Народна и универзитетска библиотека РС и Универзитет у Бањој Луци, 2014.

1.

Frederik Barbije, Istorija knjige, Clio 2009.

Lajonel Kason, Biblioteke starog sveta, Clio 2004.

Alberto Mangel, Biblioteka noći, Geopoetika 2008.

Nikolas Ostler, Carstva reči, jezička istorija sveta. Geopoetika 2008.

2.

Драган Бараћ, Општа историја писма, Београд 2004.

Ранко Бугарски, Писмо, Нови Сад 1996

Петар Ђорђевић, Историја српске ћирилице, Београд 1990.

3.

Љубица Бацкић-Деспотовић, Историја писма, књиге, библиотека. Стручна књига, Београд 1980.

Drago Vidović, Opšta istorija biblioteka. Sarajevo, Zavod za izdavanje udžbenika 1964.

Svend Dahl, Povijest knjige od antike do danas, Zagreb 1979.

Звонимир Кулунџић, Како је постала књига, Београд 1955.

Zvonimir Kulundžić, Knjiga o knjizi: historija pisma. Zagreb 1957

Maršal Makluan, Gutembergova galaksija, nastajanje tipografskog čovjeka, Beograd, Nolit 1973.

Александар Поповић, Приручник из историје библиотека. Београд, Завод за издавање уџбеника СРС 1964.

Александар Стипчевић, Повјест књиге, Загреб 1985.

4.

Јован Деретић, Културна историја Срба, Народна књига, Београд 2005.

Ljubomir Durković – Jakšić, Istorija srpskih biblioteka u Bosni i Hercegovini od početka do danas (1956), Sarajevo, Veselin Masleša 1960.

Пет векова српског штампарства, зборник, ур. М. Панџић, САНУ 1994.

5.

Историја писма, књиге и библиотека. <http://ikib-info.blogspot.com>

Десанка Стаматовић, *Библиотекарство.* Пројекат Растко, Историја српске културе. [http://www. Rastko.rs/isk/isk_19.html](http://www.Rastko.rs/isk/isk_19.html)

Званичне информације о националним библиотекама:

Аустрија: [http://www.onb.ac. at/](http://www.onb.ac.at/)

Босна и Херцеговина: [http://www.nub. ba/](http://www.nub.ba/)

Бугарска: [http://www.nationallibrary. bg/](http://www.nationallibrary.bg/)

Велика Британија: [http://www.bl. uk/](http://www.bl.uk/)

Пољска: [http://www.bn.org. pl/](http://www.bn.org.pl/)

Република Српска: [http://www.nub. rs/](http://www.nub.rs/)

Русија: [http://www.rsl. ru/](http://www.rsl.ru/)

Шведска: <http://www.nir.ru/>; <http://www.kb.se/>

Црна Гора: [http://www.cnb. me/](http://www.cnb.me/)

Облици провјере знања и оцјењивање:

У коначну оцјену улазе резултати колоквија и усменог испита, оцјена семинарских радова и њиховог усменог излагања, те редовно похађање и активно праћење наставе, а удио је следећи:

Похађање и активност у настави 10%

Колоквиј 20%

Семинарски рад 30%

Усмени испит 40%

Посебна назнака за предмет: Усмена излагања на одабране теме изводе се и оцјењују на часовима вјежби.

Име и презиме наставника који је припремио податке: Проф. др Јеленка Пандуревић

Напомена: